

ХЭЗЫГЪЭГЪУАЗЭ

ЕтІуанэ гъэ еджэгъуэм къеджэнымкІэ ягъуэтын хуей есэныгъэхэр:

Гъэ еджэгъуэм и япэ илъэс ныкъуэм:

Къызэджэ художественнэ тхыгъэхэр къагурыІуэу (зэхашІыкІыу), хуабжыагъ-псынщІагъыр тэмэму, хуагъэу мардэр ягъэзашІэу, псалъэхэр зэрыпсэууэ къеджэфу шытын хуейщ. Псалъэхэм я ударенэм иригъуазэу, къызэджэ псалъэхэр дамыгъэхуу, абыхэм зэхъуэкІыныгъэ ирамыгъэгъуэту, псалъэхам щымыш къыхамыгъыхъуэу къеджэн хуейщ.

Зыщымыгъуазэ тхыгъэм къызэреджэ хуабжыагъ-псынщІагъыр зы дакъыкъэм псалъэ 30 хуэдиз хъун хуейщ.

Гъэ еджэгъуэм и етІуанэ илъэс ныкъуэм:

Къызэджэр къыгурыІуэу, къеджэкІэр тэмэму, гъэхуарэ зэхэщІыкІыгъуэу къеджэн хуейщ. Псалъэхам хэлъ мыхъэнэ нэхъыщхьэр зэпха псалъэр ударенэкІэ къыхагъэщыфу, егъэджакІуэм гупсэхуу едаІуэрэ упщІэ игъэуухэм жэуап иритыфу шытын хуейщ.

Сюжет тынш зилэ сурэтхэм теухуауэ упщІэ къратхэм жэуап тэмэм иратыфын, сурэтхэм шалъагъу Іуэхугъуэхэм япкъ иткІэ езы еджакІуэхэм упщІэ гуэрхэр ягъэувыфын, абыхэм жэуап тэмэм иратыфын хуейщ.

ЕджакІуэхэм я нэгү щІэкІахэм, я гъашІэм къыщыхъуахэм теухуауэ зэкІэлъыкІуэкІэ пыухыкІа гуэрым тету къыжалэжыфын хуейщ.

Усэхэр, псысэхэр, хыбарым шыщ пычыгъуэ зыбжанэ гукІэ ящІэн хуейщ.

Псалъэхам и кІэм щыт нагъыщэм елбытауэ интонацэ ирату и теуыІэгъуэ мащІэхэр (запэтойкІэ къэгъэлъэгъуахэр) даІыгъыу къеджапхъэщ.

ЕтІуанэ гъэ еджэгъуэм и кІэм еджакІуэхэм яхузэфІэкІыпхъэщ:

Тхыгъэм къыІуатэм хуагъэууп упщІэхэм жэуап иратыфын, тхыгъэм теухуауэ жьэрыІуатэу езыхэм къыжалэм щыхъэт техъуэ псалъэхэр езы текстым къыхагъуэтэжыфын.

Къызэджа тхыгъэм кыкІыр къэІуэтэжыфын, сурэтурэ зэхэлъу ящІ планри, тхыгъэм дэщІыгъу планри къагъэсэбпурэ.

ЖьэрыІуатэ тхыгъэм сурэт хуащІыфын, тхылъым ит сурэтым кыкІыр зэпкърахыфын, абы мыхъэнэкІэ къепхауэ тхыгъэм хэт псалъэхуахэр къыхахыфын.

Тхыгъэр Іыхъэурэ зэпаудыфын, Іыхъэхэм псалъащхъэ хуэщІын, Іыхъэ къэс гупсысэ нэхъыщхъэ хэлбыр къыхахыфын.

КъэхъукъащІэ гуэрхэм, дунейм теплъэхэм, гъэм и зэманхэм, цІыхухэм я хьэл-щэнхэм щыхъэт техъуэ псалъэхэр тхыгъэм къыхагъуэтэфын икІи абы ипкъ иткІэ ахэр псалъэкІэ сурэт ящІурэ уи нэгү къыщІагъэуэвфын.

Литературэм и лэужыгъуэхэр – усэхэр, рассказхэр, псысэхэр, таурыхъхэр зэхацІыхукІыу есэн.

Анэдэлъхубзэр яджыныр шытын хуейщ гъэсэныгъэ и лъэныкъуэкІэ нэхъыбэ дыдэ къызыфІэзыгъэкІ предмету, еджакІуэхэм я акъылым зиужыным дэлэпыкъуэгъу ину, абыхэм я гупсысэкІэмрэ я псалъэкІэмрэ зэпымычу ефІэкІуэным хуэзышэу. Абы еджакІуэхэр иригъэсэн хуейщ жьэрыІуатэри тхыбзэри фІуэу къагурыІуэу, езыхэм я гупсысэкІэхэр гурыІуэгъуэу икІи шэрыуэу къаІуэтэфу. Бзэм цІыхум дежкІэ зищІысымрэ абы цІыхум къыхуигъэзашІэмрэ фІуэу къагурыІуауэ анэдэлъхубзэр джыным щІэдзэн хуейщ. Бзэ щымыІэмэ, цІыхуи шыІэкъым. Бзэ зымыІэм цІыхукІэ еджэркъым. Ар псом япэ къыгурыІуауэ шытын хуейщ анэдэлъхубзэ зыджыну щІэзыдзэ сабийхэм.

Тхыгъэм нэхъыщхъэу иралэжыныухэр:

- тхыгъэм хуагъэува упщІэхэм жэуап иратыфын (егъэджакІуэр ядэлэпыкъуурэ);
- жэуап иратым щыхъэт техъуэ псалъэхэр, псалъэхуахэр тхыгъэм къыхагъуэтэжыфын;
- тхыгъэр къазэрыщыхъуар къыжалэфын;

- тхыгээр жьэрылуатэу кьалуэтэжыфын;
- тхыгээм план хуагъэувыфын, планым тету кьалуэтэжыфын (егъэджаклуэр ядэлэпыкьуурэ);
- жьэрылуатэу тхыгээм сурэт хуэщыфын;
- тхыгээм хуэщла сурэтым кьиклыр зэпкьрахыфын;
- тхыгээр лыхьэ-лыхьэурэ зэпыудыфын, лыхьэ кьэс псалъашхьэ хуэщыфын (егъэджаклуэр ядэлэпыкьуурэ);
- кьызэджам кьилуатэ гупсысэ нэхьыщхьэр кьыхахыфын (егъэджаклуэр ядэлэпыкьуурэ);
- художественнэ тхыгээм тхаклуэм кьыщигъэсэбэпа псалъэхэм гулытэ хуэщыфын;
- мыхьэнэклэ зэпэгъунэгъу псалъэхэр зралъытыфын;
- кьэхъукъащлэхэм, гъэм и зэманхэм, дунейм и теплъэхэм, цыхухэм я хьэл-щэнхэм цыхьэт техуэ псалъэхэр тхыгээм кьыхагъуэтэфын (егъэджаклуэр ядэлэпыкьуурэ).

Къеджэныгэмрэ бзэм зегъэужьынымрэ

Анэдъэлъхубзэр джыным е-2-нэ классым сыхьэт 2 хухах. Абы ипкь итклэ класс къеджэныгээр сыхьэт 68 мэхъу.

Яджыну разделхэр: «Адыгэ луэрылуатэ», «Бжыхьэ», «Къуажэмрэ кьалэмрэ», «Щымахуэ», «Ди ныбжьэгъуфI псэущхьэхэр», «Дунейпсо цыхубз махуэшхуэр», «Гъатхэ», «Гъэмахуэ».

- 1) Хэзыгъэгъуазэ
- 2) Адыгэ луэрылуатэ
- 3) Бжыхьэ
- 4) Къуажэмрэ кьалэмрэ
- 5) Щымахуэ
- 6) Ди ныбжьэгъуфI псэущхьэхэр
- 7) Дапщэщи щапхъэу щыт
- 8) Лэжыгъэр гуфIэгъуэщ
- 9) Дунейпсо цыхубз махуэшхуэр
- 10) Гъатхэ
- 11) Гъэмахуэ

Мурадыр:

- еджаклуэхэм я къеджэкIэм, я бзэм, я гупсысэкIэм зегъэужьын, клэлъыплъыныгъэ егъэклуэкIын;
- бзэм и хабзэ гуэрхэр зэрагъэпэщыным, абы кьыдэклуэуи вывод щхьэхуэхэр щыным, упщлэхэм жэуап етыным хуэгъэсэн;
- тхыгээм гъэсэныгъэ и лъэныкъуэкIэ хэлъ гупсысэр кьыхегъэгъуэтэн;
- еджаклуэхэм кьагурылуэн адыгэбзэмрэ адыгэ лъэпкъымрэ гуэхьплэ имылуэ зэрызэпхар, абы ипкь итклэ адыгэбзэр фIуэ лъагъун икIи кьабзэу, шэрыуэу ирипсэлъэн зэрыхуейр;
- фIыр Iейм, сэбэпыр зэран хъум кьыгуагъэкIыфу, Iейр Iумпэм ящIыфу, зэран хъум пэщIуэвфу зэрыщытын хуейр егъэщIэн.

Анэдэлхубзэмк1э тематическэ план

2-нэ класс «Анэдэлхубзэ» Ержыб Аслээн, Налшык «Эльбрус»,2016 гь.

(тхэмахуэм сыхьэт 2, илэсым сыхьэт 70)

Урок бжы- гьэр	Темэхэр	Сыхьэт бжы- гьэр	Урокыр щек1уэк1ы- ну зэманыр планымк1э	Урокыр щек1уэк1а зэманыр фактым- к1э
1	Къагьырмэс Борис «Си щыналъэ»	1	02.09	
2	Нало Заур «Нанэ и псэ, дадэ и бзэ».	1	05.09	
3	Адыгэ 1уэры1уатэ. Къуажэххэр	1	09.09	
4	Псалъэжхэр.	1	12.09	
5	Нэцэнэхэр, псынц1эрыпсалъэхэр	1	16.09	
6	«Зы зимы1эм выжит1 и1эт»	1	19.09	
7	Къармокъуэ Хьэмид «Гуэдз хьэдзэ»	1	23.09	
8	Къармокъуэ Хьэмид «Чэнджэщ»	1	26.09	
9	«Тхэрыкъуэмрэ Хьумп1эц1эджымрэ»	1	30.09	
10	«Бажэмрэ Уашхэмрэ»	1	03.10	
11	Абыт1э Владимир «Си бажэ»	1	07.10	
12	Къармокъуэ Хьэмид «Хьэмрэ Мыщэмрэ»	1	10.10	
13	Жаным Борис «Къуалэбзу пшыналъэ»	1	14.10	
14-15	К1уант1э 1эзид «Джэджейм и 1эмалыр»	2	17.10 21.10	
16	Гъубжокъуэ Лиуан «Гуэгушхэм загъэгусащ»	1	24.10	
17	Шорэ Хьэсин «К1ушэ»	1	28.10	
18-19	К1уант1э 1эзид «Лъапэху»	2	31.10 11.11	
20	«Бжыхьэ»	1	14.11	
21	Къагьырмэс Борис «Кхъужьей»	1	18.11	
22-23	Щомахуэ Амырхъан «Мы1эрысэ»	2	21.11 25.11	
24	Нало Заур «Бжыхьэр бейщ»	1	28.11	
25	Къардэн Бубэ «Зыплыхьак1уэ»	1	02.12	
26-27	Гъубжокъуэ Лиуан «Шэрэдж псыхуэм кыщыхуар»	2	05.12 09.12	
28	Гъубж Мухьэдин «1уш ц1ык1у»	1	12.12	
29-30	Гъубж Мухьэдин «Пщэдджыжьыр – къуажэм»	2	16.12 19.12	
31	Шорэ Хьэсин «Гъунэгъу дадэ»	1	23.12	
32	Къардэн Бубэ «Ныбжьэгъу пэж»	1	26.12	
33	Нало Заур «Сыту уеджэну?»	1	13.01	
34-35	Щомахуэ Амырхъан «Си 1уэху хэлъкъым»	2	16.01 20.01	

36	Щоджэнцлыкы Алий «Щымахуэ»	1	23.01	
37	Къардэн Бубэ «Щымахуэ зэманыр»	1	27.01	
38	Къардэн Бубэ «Сыт фэндырэ цлыкыр кыщлэчар?»	1	30.01	
39	Афлэунэ Лиуан «Япэ уэс»	1	03.02	
40	Къардэн Бубэ «Уэсыр джэдыгуш»	1	06.02	
41	Щоджэнцлыкы лэдэм «Илъэсыщлэ»	1	10.02	
42-43	Къэжэр Хьэмид «Лъагьуэрэ гьуэгурэ»	2	13.02 17.02	
44	Шорэ Ахьмэд «Щылым сэ сыщымышынэ»	1	20.02	
45	Нало Заур «Лъэрыжэежэх»	1	24.02	
46	Къэжэр Петр «Лэщлагьэл»	1	27.02	
47	Бейтыгьуэн Сэфарбий «Жылагьуэхэр»	1	03.03	
48	Нало Заур «Зулий и жыг»	1	06.03	
49	Елгьэр Кашиф «Си ныбжьэгьу»	1	10.03	
50	«Ди Армэр»	1	13.03	
51	Къардэн Бубэ «Си мамэ дыщэ»	1	17.03	
52	Къэзан Фатимэ «Тыгьэ»	1	20.03	
53	Нало Заур «Лиуан и бдзэжьей ещэклар»	1	03.04	
54-55	Журт Биберд «Ажэгьуэмэхьэ – мэзым»	2	07.04 10.04	
56	Къардэн Бубэ «Гьатхэ зэманыр»	1	14.04	
57	Щомахуэ Амырхьан «Гьатхэ, кытхуеблагьэ»	1	17.04	
58	Къардэн Бубэ «Гьатхэр кыхьаш»	1	21.04	
59	Гутыж Борис «Гьэрэ щырэ»	1	24.04	
60-62	Хьэнфэн Алим «Къэхутаклуэ цлыкы»	3	28.05 08.05	
63	Клэшт Мухьэз «Гьатхэ губгьуэм»	1	12.05	
64	Къагьырмэс Борис «Лэгьупыкьу»	1	15.05	
65-67	Гьубжокьуэ Лиуан «Къуажэ бжьагьуэм».	3	19.05	
68	Нэгумэ Умар «Си лъахэ»	1	22.05	
69	<i>Клэшт Мухьэз «Жыгхэр мэгуцацэ»</i>	1	26.05	
70	Гьэмахуэ зыгьэпсэхугьуэм зыхудогьэхьэзыр.	1	29.05	

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 603332450510203670830559428146817986133868575786

Владелец Кожаев Адам Арсенович

Действителен с 24.02.2021 по 24.02.2022